

ישראל קורצ'אק קורצ'אק
اسرائيل تقرا كورتشاك

ידע וספרים

בתוך: כללי החיים - כשרונות
יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ט, עמ' 81-81
תרגום: אורי אורלב

ידע – זה לא רק ספר, ואפילו לא רק ראש, אלא גם יד.

כבד את היד האוחזת בכלי עבודה וכבד את הידע שנרכש בניסיון החיים ומהמחשבות העצמיות. הספרים מקלים על המשימה, מזרזים את התהליך, אך אינם יכולים לבוא במקומו.

עכשיו באופנה להמריץ את כלם לקרא, אבל אני זוכר את הזמנים כאשר הכובש הקנאי אסר לקרא, וספר היה משהו נדיר.

אני זוכר שבהדר לא גדול בכתה מכינה עמדו שני ארונות ישנים. הארונות היו ריקים מפני שכל הספרים היו אצל הקוראים: ספרים עבים ודקים, עם תמונות ובלעדיות, מעט ספרים חדשים והרבה ישנים, בלויים, מלקלכים, בלי התחלה או בלי סוף, ספרים עליזים ועצובים, קלים וקשים, רומנים, שירים וספרי מדע.

היו כמה ספריות כאלה שלא גבו תשלום. היינו שואלים ספרים בשבת בערב וביום ראשון אחרי הצהרים.

אך זמן רב לפני פתיחת הספרייה היו הקוראים מתאספים כבר בפרוזדור, בהדר המדרגות וברחוב. הרב היו בנים, מפני שהבנות לא העזו לבוא לבד, אולי רק האמיצות ביותר.

כך הם עמדו בימי שרב של קיץ ובקר המקפיא של החורף. לא ראו בכך בזבוז זמן ובכלל לא השתעמו: היו מזמינים ספרים אחד אצל השני.

– תזכור שהזמנתי. – שמור שמישהו אחר לא יקח.

– חכה: ילד אחד כבר הזמין בשבוע שעבר.

– אז אם הוא לא יבוא.

היו מזמינים לעצמם, להוריהם, לאחים ולאחיות. התפלאתי תמיד שבדחק הזה אף פעם לא פראו מריבות או קטטות. לעתים קרובות שמעו רק:

– עוד תראה, תצטער על זה.

ואיזה אשר כאשר סוף סוף מצא וקבל את הספר שהמתין לו חדשים רבים, איך לחץ אותו בהזקה אל חזהו, נדחק דרך ההמון וברח.

המבגרים מחשיבים ספרים מסוימים כספרים מועילים, ואחרים כמזיקים, אלה חכמים מדי, האחרים – מטופשים. – אני הרשיתי לקרא כל ספר, מפני שאיני רוצה

ישראל קורצאק קורצאק
اسرائيل تقرا كورتشاك

שִׁיקְרָאוּ בְּהִיחָבָא. – וְשִׁמְתִי לֵב שְׁיֵשׁ סְפָרִים הַמְעוֹדְדִים קְרִיאָה וְיֵשׁ שְׁמֵרְחִיקִים –
לֹא הַסְפָּרִים מְקַלְקְלִים, אֲלָא שְׁיֵלֵד הַגּוֹן מְחַפֵּשׁ סְפָרִים הַגּוֹנִים – בְּדִיוֹק כְּמוֹ
שְׁמַחֲפֵשׁ חֲבָרִים לְפִי טַעְמוֹ.

טוֹב שְׁיִחַפֵּשׁ, יִטְעָה, יִסְתַּבֵּךְ עַד שְׁיִמְצֵא חֲבֵרַת סְפָרִים טוֹבָה, מְפַנֵּי שְׁסְפָרִים גְּרוּעִים רַק
מוֹתְחִים אֶת סֵף הַסְבָּלָנוֹת וּמְרַתֵּיעִים.

הַמְחַנֵּךְ חַיִּיב לִהְיוֹת סְבֻלָּנִי, עָלָיו לְהַמְתִּין עַד שְׁיִבְשִׁילּוֹ הַכִּישׁוֹרֹנוֹת וְתִתְפַּתַּח הָאֲהָבָה
לְסְפָרִים טוֹבִים.

